

7 ÅRG.
N:r 49

TIDEVARVET

7 DEC.
1929

TIDEVARVET
N:r 49: 1929

Hur värdesättes moder-skapet? ledande artikel med anledning av det offentliga-framläg-gandet och diskuterandet av för-slaget till moderskapskydd. Re-ferat över det av Frisinnade Kvin-nors Riksförbund och Sv. Soci-aldemokratiska Kvinnoförbund anordnade mötet återfinnes under rubriken Kampanjen inle-des.

En blind man — till dr Gustaf Daléns 60-årsdag.

Fil. kand. Harald Alm som tillsammans med Signe Bergner Alm — redan förut känd för Ti-devarvets läsare — förestår Sil-jansgårdens skolidrotts-hem och pestalozziskola har sänt oss en artikel i en aktuell skolfråga. Vem har rätt — majoren eller lärarinnan?

Två av julens diktböcker. Dan Anderssons Efterskörd och Karl Aspunds Skuggorna an-mäles av Elin Wägner i Den obevekliga lampan. I an-slutning till artikeln återges ur de två samlingarna några valda dik-ter.

Elsa Wilkens skriver om Sven Stolpes bok Två ge-nerationer.

Pälsfärgeriet
Södermannagatan 54, 1 tr., Stockholm
Färga Edra gamla pälsar och garnityr, de blivna som nya.
OBS! Äkta färg. Reparationer billigt
Order från landsorten exp. mot postförskott
TELEFON 56. 10432

DIVINIA-HALLEN
BEGRAVNINGSBYRÅ, FABRIK.
Stor sortering kistor. Låga priser
Humlegårdsgat. 25. Tel. 70 2975.
Svenska Eldbegängelseföreningens ombud

Svenska Eldbegängelse föreningens expedition
Sthlms Eldbegängelsebyrå
Svevägen 25, 2 tr. his
Öppna 10-4, lördags o. helgdags-
aftnar 10-2
Tel. Norr 2280 • medlemsnämnl.
Avgift 10 kr. en gång för alla,
för begravningsförsäkrad 5 kr.
Krematorier i Stockholm, Göteborg, Örebro
och Helsingborg.

EN BLIND MAN

Det är så uppbyggligt att be-grunda Gustaf Dalén, att man till-griper även ett sådant tillfälle som en sextioårsdag.

En blind man som gett hela världen ljus.

Han var en världsberömd man redan då han blev blind. Han ha-de löst problemet att prassa ihop gas, och därmed ljus, i hållbara tuber som kunde föras omkring och placeras, där de behövdes. Han hade upptäckt att människan kan ta själva solljuset i sin tjänst för att reglera ljusets tändning och släckning. Dessa uppfinningar be-tydde att alla farliga kunde göras klara och tillgängliga för alla fartyg även under natten. Så blev det också. Ljusbojor och fyrar med Aga-ljus leda nu sjömännen in i praktiskt taget alla världens hamnar. Ingen behöver ligga utan-för och vänta på dagens inbrott mer. Alla se vägen.

Han bländades genom en olycks-händelse på sitt laborator-ium vid Gasakkumulatör. Intet kunde göras, han förblev blind. Nå, han kunde ju ha tröstat sig, så långt det gick med att han gjort sin insats redan. Han kunde dragit sig ut ur livets strid och pen-sionerat sig. Om han förblivit o-

tröstligt. Låt sig brytas, krossas och sjunka, så hade ingen kunnat klandra eller förbjuda det.

Men då hade han icke blivit en hjälte, och det blev han. Då hade han icke blivit en förebild och fyr, och det är han.

Han fortsatte nämligen att ar-beta, leda sitt företag, experimen-tera, tänka ut, fullborda. Natur-ligtvis kan ingen rätt föreställa sig vad det betydde att under detta arbete sakna ögonen. Om han suttit i en vilstol med en hög-talare eller elektrisk, då hade han kunnat glömma ögonen ibland, nu kunde han det aldrig. Men sam-tidigt övervann han sin blindhet, så långt detta för mänsklig för-måga är möjligt.

Han fortsatte att arbeta i sin vetenskap, att skapa. Tack vare denna övervinnelse och energi står nu det underverk färdigt, som Agaspiseln enligt alla kännare är, och som så småningom millioner matlagare skola välsigna. Här har specialisten på gas skaffat en ersättnings-för dem som icke ha till-gång på gas, tänkt på de gaslösa.

Det är en gammal sanning att den mänskliga andan visar sitt klaraste ljus i mörkret. Det är ju stor risk, att den bära stocknar

och försvinner i mörkret. Men där den icke så gör, där kan den i olyckan, i striden mot ett öde stråla med en sådan glans, att den känns igen varifrån den kom, vad den egentligen är, och vad den kan bli.

Vi behöva hjältar. Vi behöva just sådana hjältar som Gustaf Dalén. Vi behöva lära oss att kän-na igen andra än slagfältshjältar och behöva ha andra att ställa upp för barn och ungdom.

De skola alla komma i en situation som kräver hjältemod av dem, även om de icke äro genier. Även andra kunna råka ut för explosioner, en stor, eller många mindre, på sin bana. Även de kunna befinna sig i ett mörker, som de icke kunna lyfta. Ingen kan annat än beklaga de som reagera mot en olycka med dramer i Pe-tersdom eller Norrköping, de som inrätta sig som invalider på an-dras bekostnad eller bli kverulan-ter och fridstörare och bördor. Det är inte så lätt att leva och vara olycklig. Men de ha icke bestått provet, de äro stackare, det är allt. Livet är fordrande. Det kräver egentligen ingenting mindre än hjältemod. Inte minst i fredstid.

Stackars Mälaren

Häromdagen fick jag en lektion i bio-logi. Närmast rörde det sig om männi-skokroppens funktioner.

Maten förstår du, den åker ner ge-nom matstrupen i magsäcken, och där-från i tarmarna. Och sen så suges när-ringen ur tunntarmen in i blodet. Men allt som klarar sig nedanför tunntar-men, det kommer i Mälaren.

— Har fröken sagt det?

— Nej, men det ser man väl, när det är uppströmt.

Stackars Mälaren!
Den är det synd om på många vis. För det första är den gjord till kloak och kan inte säga ett ord, bara ställa gå omkring holmar och malmar, grumlig och stundom förospådd.

För det andra trängs den och pres-sas och strypes mer och mer. Och det är själva Stockholms stad som bär sig åt så mot Mälaren och mot Saltsjön, som givit den dess rykte för skönhet, dess förflöhet och friskhet, dess till-gänglighet och öppenhet.

Från Tidevarvets fönster kunna vi be-trakta det sista stryplingsstammet mot Ridderholmsfjärden. Sannerligen, det la-de sig på bröstet, när man såg hur prämarna vräkte ner grus i sjön, hur vattnet fördrevs, och en ny kontor blev till, med bredare kaj och smalare vat-ten igen.

Nu är det gjort, och nu är det som det är, men nu frågar man sig vad skall hända härnäst.

Ja, då, vi förstär att det är absolut nödvändigt. Det var också absolut nödvändigt att bredda Skeppbron och öka ut landrensarna nedanför kasererna på utställningsområdet vid Djurgårdsbrunnsviken. Det var kanske inte fallt så nödvändigt att rätta till den slarvigt buk-tande linjen på Pålsvänet, men i stället var det väl så mycket mera nöjsamt att även där få häva grus i sjön, när man nu inte fick alldeles täppa till Pålsvänet som man helst velat för att kunna gå på torra landet — till Lång-holmen.

Vi förstär att det är nödvändigt att folk och fordon måste få plats att komma fram. Men vi förstär inte, att det var absolut nödvändigt att tränga sig in på Mälaren för att kunna runda Stan mellan broarna med en ny spårvägslin-je. Det måste ha kunnat gå ändå om man i stället rivit några hus. Men hus göra motstånd och kosta pengar. Mälaren är försvarslös själv och har ingen till-räckligt mycket beskyddare, hur många ålskäre hon än må ha. Men en gång kommer ångern.

Kanske finns det vissa tecken på att den tid snart skall komma, då det bli ansett som ett heilgrän att grusa igen Mälaren och fara fram över terräng-erna som vandaler. I Tyskland till exem-pel, är man förbi terrängslakens period, åtminstone äro de moderna stadsplane-byggarna det. De bygga en stad över en terräng så förökigt som en skrid-dare skär till en modern klänning; så att den följer figurens linjer.

Mätte det modet komma upp till oss, medan vi ännu ha någon figur med några linjer kvar.
När indianen bröt upp från en läger-plats, var det hans heder att lämna den osärd tillbak till Moder Natur som ett lån. Sådana äro icke vi. Vi måste omgestalta, till oigenkännlighet, förändra. Vi äro icke låntagare, vi äro självhärskare och tyranner. Moder Natur låter oss hållas. Det är det värsta. Ty en dag vakna vi upp och finna att det är inte roligt mer, att vi inte trivs med vårt eget verk.

Moder Natur vet det, men hon är alltid så tyst när vi bräka.
Devinez.

Obs!
Med detta nummer av Tidevar-vet följer till våra expeditionsprenumeranterns tjänst en giroblankett för 1930 års pennumeration. På giro kan även beställning och avgift för presentkort insändas. Obs! Giroavgift endast 10 öre.

Kampanjen inledes

Frisinnade och socialdemokratiska kvinnor dryta moderskapskyddet i Konserthuset

Som Tidevarvet redan meddelat genom annons i föregående nummer var förra fredagen ett diskussionsmöte anordnat i Konserthuset i lilla sal över sakkunniges förslag till moderskapskydd, med inledningsanförande av sakkun-niges ordförande, fröken Kerstin Hesselgren. Sveriges socialdemo-kratiska kvinnoförbund och Fri-sinnade Kvinnors Riksförbund sto som inbjudare till mötet, som var talrikt besökt. Där voro t. o. m. långväga representanter från landsorten. Doktor Ada Nilsson öppnade mötet med några ord om den föreliggande frågans stora be-tydelse.

Fröken Hesselgren erinrade om att frågan legat ganska gynnsamt till sista gången den förekommit i riksdagen, men att det också varit en 29-årig törmestbrödd stig man haft att vandra innan det kommit så långt som till förelig-gande förslag. Hon redogjorde för de riktlinjer som varit bestämman-de för sakkunniges arbete och på-pekade en del missförstånd som gjort sig gällande beträffande det nya förslaget, som t. ex. att det-ta skulle avse endast mindre be-medlade men icke obemedlade.

Likaså hade man på sina håll trott, att det vore det taxera de beloppet som avsågs med den i

En av samhällets viktigaste uppgif-ter för nutid och framtid är att möj-liggöra fostran av ända och livsug-liga barn.

Väntande och nyblivna mödrar och deras späda barn måste beredas lämp-liga levnads- och vårdförhållanden.

Som ett led i arbetet härjördes vi a tt det sedan 1900 bestående ar-betsförbundet efter barnarbör för kvin-nor i viss industriellt arbete komplet-teras med ersättning för mistad ar-betsförtjänst;

a tt det nu för första gången, fram-komma förslaget om understöd till alla obemedlade och mindre bemedlade nyblivna mödrar ofördröjligen lag-fästas;

att de förbättrade vårdförhållan-den för mödrar och späda barn, som sakkunnigförslaget innebär, även snarast måtte genomföras och att där-för nödiga medel av stat och kommun beviljas.

förslaget stadgade 500-kronors-emellertid att det är det beskattningsbara beloppet som är av-

görande, alltså sedan alla avdrag gjorts från den taxerade inkom-sten.

I diskussionen, som fördes un-der fru Signe Weismans ordför-andenskap deltog många, som i årtionden följt frågans utveckling från olika utgångspunkter. Bland dem som yttrade sig voro doktor Gulli Pauli, fröknarna Titania Ek Nanny Johansson, fru Agda Öst-lund, fru Beda Jansson, fröknar-na Anna Abergsson och Ama Lindhagen, fru Margit Wohlén.

Industriarbeterskornas represen-tanter berättade om egna erfaren-heter från arbetet, de blivande och nyblivna mödrarnas svårigheter och förhoppningarna om det nya förslagens framgång. De fackligt organiserade kvinnorna skola or-dentligt gå in för detta! Stort in-teresse ägnades den kvistiga frågan om det föreslagna moderskapskyddets förhållande till sjukkas-seväsendet, sådant detta kommer att te sig enligt de föreslagna re-formerna.

Som fröken Hesselgren fram-höll måste, ehuru tiden inte med-givit något samarbete mellan mo-derskapsakkunnige och sjukför-säkringssakkunnige, möjligheter finnas att sammanjämka de båda

(Forts. å sid. 6.)

konsum föreningen för lägre levnadskostnader

TIDEVARVET

Utkommer varje helgfredsdag.
Stussplan 1-1, 2 v., Stockholm

UTGIVARE:

Åke Nilsson.

REDAKTIONSKOMITE:

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

Elin Wägnar.

ALMA AXELSSONS
Förlossningshem,

Linnégatan 19, mottagar inackord. även
för längre tid. Tryggt o. egen. väntek
Tel. 778 24

Doktor

Siri Söderlund-Naeslund

Institut för kosmetisk behandling.
Birger Jarlsгатan 36. Sthlm. Tel.
9212. Mottagning 11-4.

ADVOKATER

Ledamöter av Sveriges Advokatsamfund

Eva Anders Advokatbyrå

Inneh. Eva Anders.
Ledam. av Sveriges Advokatsamfund,
Herklösegatan 14, Tel. 7575-7576.
Ed. La. Vetugatan.

STOCKHOLM.
SPECIALTJET: Familje- och arvsäker,
Boutredning och testamenten.
Förvaltningsuppdrag.
Även skriftliga förklaringar.

Advokat Hugo Lindberg

Ledam. av Sveriges Advokatsamfund,
Kungsgatan 6, Stockholm
Tel. 147 99 24 24

Mathilda Staël von
Holstein

Ledam. av Sveriges Advokatsamfund,
Malmörögatan 33, Stockholm
Telefon 288, 289
Familjätt, Hyresändan. Testamen-
ten, Bouppteckningar, Förfråg-
ningar från landsorten besvaras om-
gående.

Westerstahl, O.
& Branting-W., Sonja.

Led. av Sveriges Advokatsamfund
Vasagatan 4. Tel. 11218

TANDLÄKARE

Tandläkare

Gustaf Backelin,

Strandvägen 1, 2 tr.
Medlem av Sthlms Tandläkareförening
Rådfrågningstid kl. 121
eller efter Telef. anmälan 748 24.

Tandläkare

Inga Forsberg

Medlem av Sthlms Tandläkareförening
Föllungsгат. 50, i tr. (Götgåtspalatset)
Mottagningstid: Vardagar 10-12
En. och 7-8 e.m. Annan tid enl.
översenskommelse pr tel. s. 1324.

Tandläkare

Konrad Granér

(Med. av Sthlms Tandläkareförening.)
S:t Eriksgatan 40 III, hiss
Mottagning efter översenskommelse
pr tel. Kungsh. 341 97.

Tandläkare

Emil Hjertstedt

Sjölylegat. 23, attr. (vid Östermalmsgat.)
Mottagning efter översenskommelse
pr tel. ö. 91 91.

Tandläkare

Sven Wahlström

Ringvägen 14, 2 tr.
(andra bäset från Hornsgatan)
Medl. av Sthlms Tandläkareförening.
Mottagning efter översenskommelse
pr tel. Sö. 33195 förekl. 2

Tandläkare

Harry Weinberg

Drottninggatan 71 A. II tr.
Mottagn.: Månd. Onsd. Fred, Lörd.
11-1. Tisd. Torsd. 4-7. Tel. N.
7551.

Tandläkare

Gunnar Wikström

Medl. av Sthlms Tandläkareförening
Odengatan 90, el. 84070. Vardagar,
10-11.5-7.30, Lördag 10-11, sönd.
12.30-1.30. Kostnadsfri rådfrågning.

Hur värde-
sättes moder-
skapet

Sakkunnighets förslag till lag om
moderskapskydd är överlämnat
till regeringen. Det är offentligt
framlagt och diskuterat. Och den
resolution. som därvid fattades av
frisinade och socialdemokratiska
kvinnor. är säkert inte bara att
ta som ett uttryck för deras stånd-
punktstagande. utan också som ett
löfte. att de vilja och ämna gå
in för arbetet för frågans lösning.
Moderskapets rätt till socialhy-
gieniska anordningar och ekono-
misk möjlighet till förhållanden
lämpade för ändamålet. det är för-
slaget grundtanke. Det är icke
fattigvården. som här. liksom an-
norsstädes. skall svara för livets
nödrört. det är samhället. som
skall gälda sin skuld mot släk-
tets modrar och fylla sin plikt mot
kommande släkten.

Ska vi återfinna detta lagförslag
i form av kunglig proposition i
troulet till valda ombud för Sve-
rigs folk? Då man frågar sig
det. går man igenom de övliga
synpunkterna. inför vilka frågorna
prövas. Först — är moderskaps-
kydd en partifråga? Härpå ville
man svara nej. Dock är det möj-
ligt att en politik. som inriktar
sig på tillfällig klasspolitisk kunde
svara ja. Sedan kommer den
andra stora frågan. kostnadsfrågan.
Och man går igenom den långa
rad av anslag. som årligen be-
viljas för samhällets vidmakthållande
och till medborgarna sjukvård,
uppföstran och välfärd. Man tycker
det vore omöjligt att börja med
taket och de övre våningarna. när
man bygger ett hus och sluta med
grunden. Det är något liknande.
ifall man inte bryr sig om de för-
hållanden under vilka medborgarna
komma till världen. endast ordar
för deras avlöning och näringsfång.
m. när de hunnit så långt. 3 1/2
miljoner blir en förförlösande
obetydligt i jämförelse med andra
anslag. Det blir en stor summa.
först när den hänföres till ett om-
råde. som den ovana tanken en-
ligt tröghetens lag inte lärt sig
att betrakta som samhällsangelä-
genhet. Där ligger svårigheten.
På den allmänna uppfattningens
värdesättning beror frågans lös-
ning. I detta fall är det givetvis
kvinnornas skyldighet att klargö-
ra vilka värden här gäller. Ty
varken partipolitiska eller ekono-
miska skäl få denna gång avgö-
radet. det blir förstörelsen eller
brist på förstörelse.

Ska vi återfinna detta lagförslag
i form av kunglig proposition i
troulet till valda ombud för Sve-
rigs folk? Då man frågar sig
det. går man igenom de övliga
synpunkterna. inför vilka frågorna
prövas. Först — är moderskaps-
kydd en partifråga? Härpå ville
man svara nej. Dock är det möj-
ligt att en politik. som inriktar
sig på tillfällig klasspolitisk kunde
svara ja. Sedan kommer den
andra stora frågan. kostnadsfrågan.
Och man går igenom den långa
rad av anslag. som årligen be-
viljas för samhällets vidmakthållande
och till medborgarna sjukvård,
uppföstran och välfärd. Man tycker
det vore omöjligt att börja med
taket och de övre våningarna. när
man bygger ett hus och sluta med
grunden. Det är något liknande.
ifall man inte bryr sig om de för-
hållanden under vilka medborgarna
komma till världen. endast ordar
för deras avlöning och näringsfång.
m. när de hunnit så långt. 3 1/2
miljoner blir en förförlösande
obetydligt i jämförelse med andra
anslag. Det blir en stor summa.
först när den hänföres till ett om-
råde. som den ovana tanken en-
ligt tröghetens lag inte lärt sig
att betrakta som samhällsangelä-
genhet. Där ligger svårigheten.
På den allmänna uppfattningens
värdesättning beror frågans lös-
ning. I detta fall är det givetvis
kvinnornas skyldighet att klargö-
ra vilka värden här gäller. Ty
varken partipolitiska eller ekono-
miska skäl få denna gång avgö-
radet. det blir förstörelsen eller
brist på förstörelse.

Ska vi återfinna detta lagförslag
i form av kunglig proposition i
troulet till valda ombud för Sve-
rigs folk? Då man frågar sig
det. går man igenom de övliga
synpunkterna. inför vilka frågorna
prövas. Först — är moderskaps-
kydd en partifråga? Härpå ville
man svara nej. Dock är det möj-
ligt att en politik. som inriktar
sig på tillfällig klasspolitisk kunde
svara ja. Sedan kommer den
andra stora frågan. kostnadsfrågan.
Och man går igenom den långa
rad av anslag. som årligen be-
viljas för samhällets vidmakthållande
och till medborgarna sjukvård,
uppföstran och välfärd. Man tycker
det vore omöjligt att börja med
taket och de övre våningarna. när
man bygger ett hus och sluta med
grunden. Det är något liknande.
ifall man inte bryr sig om de för-
hållanden under vilka medborgarna
komma till världen. endast ordar
för deras avlöning och näringsfång.
m. när de hunnit så långt. 3 1/2
miljoner blir en förförlösande
obetydligt i jämförelse med andra
anslag. Det blir en stor summa.
först när den hänföres till ett om-
råde. som den ovana tanken en-
ligt tröghetens lag inte lärt sig
att betrakta som samhällsangelä-
genhet. Där ligger svårigheten.
På den allmänna uppfattningens
värdesättning beror frågans lös-
ning. I detta fall är det givetvis
kvinnornas skyldighet att klargö-
ra vilka värden här gäller. Ty
varken partipolitiska eller ekono-
miska skäl få denna gång avgö-
radet. det blir förstörelsen eller
brist på förstörelse.

Klockerbolaget

(F. d. J. F. Wissnells - Etabl. 1818)
L I K K I S T F A B R I K O C H
B E G R A V N I N G S B Y R Å
SKEPPAREGAT. 39, Stockholm
Tel. 734 36. N. 60 89

Filialer: S:t Paulsgatan 15. Telefon
Sö. 30 87.

Agnegatan 10. Tel. K. 335 28
Verkst. dir. J. Olof Lindberg
Föreståndaren: Tel. Ö. 65 08
Jämfrå v. värden och priser med andra
inom branschen!

Gräns-
löshet

Som ännu ett exempel på för-
sök till mellanfolkligt arbete av
det slag som Devezet berörde i
sin artikel om Rädda Barnen i
föregående nummer. återge vi fö-
ljande meddelande från den i
Stockholm arbetande Informa-
tionsbyrå för fredsfrågor och in-
ternationellt samarbete.

Förberedande kommit-
tén för Internationella
unionen för hjälp åt be-
folkningar. som drabbats
av olyckor (Union internationale
de secours aux populations
frappées de calamités) är ett speci-
ellt organ av principielt stort
intresse till Nationernas förbunds
föregående för att rådet må kunna
i vad på det beror under-
ständigt den infogvarande under
bildning varande unionens ar-
bete. På initiativ av den italen-
ska senatoren och före ordföran-
den i den italienska Rödakors-
föreningen Giovanni Ciraolo sam-
manträdde en konferens i Gene-
ve i juli 1927 mellan representan-
ter från olika stater (däribland
Sverige) för att bilda en union
med ovan angivet ändamål.
En konvention antogs den
12 juli 1927. undertecknad av 30
stater (däribland icke Sverige).
Enligt denna skola staterna efter
vissa grunder tillskjuta penning-
belopp. Emedan erfordrigt antal
(12 st.) ratifikationer icke in-
kommit har denna union för ma-
nifestation av internationell soli-
daritet ännu icke kommit till
stånd.

Emellertid arbetar den ovan
nämnda N. F. kommittén på full-
följande av syftet. Den består
av 10 ordinarie medlemmar. he-
dersordföranden senator Ciraolo
och 2 suppl. Ordförande är
dr Wilhelm Külz (Tyskl.). Kom-
mittén tillsattes på grund av för-
samlings- och rådsbeslut 1927.
Den har inom sig konstituerat ett
permanent arbetsutskott. bestå-
nde av ordf., hedersordf. och ordf.
för konferensens redaktionskom-
mitté. senator Francois. Arbets-
utskottet har till uppgift 1) att
permanent representera den för-
beredande kommittén. 2) att själv
vidtagna eller föreslå åtgärder för
att underlätta den avsedda unio-
nens arbete. 3) att för ändamålet
taga i anspråk eller flera med-
lemmar av den förberedande kom-
mittén. samt 4) att vid behov sam-
mankalla sagda kommitté. bl. a.
för att föreläggna förslag för unio-
nens styrelse.

Emellertid arbetar den ovan
nämnda N. F. kommittén på full-
följande av syftet. Den består
av 10 ordinarie medlemmar. he-
dersordföranden senator Ciraolo
och 2 suppl. Ordförande är
dr Wilhelm Külz (Tyskl.). Kom-
mittén tillsattes på grund av för-
samlings- och rådsbeslut 1927.
Den har inom sig konstituerat ett
permanent arbetsutskott. bestå-
nde av ordf., hedersordf. och ordf.
för konferensens redaktionskom-
mitté. senator Francois. Arbets-
utskottet har till uppgift 1) att
permanent representera den för-
beredande kommittén. 2) att själv
vidtagna eller föreslå åtgärder för
att underlätta den avsedda unio-
nens arbete. 3) att för ändamålet
taga i anspråk eller flera med-
lemmar av den förberedande kom-
mittén. samt 4) att vid behov sam-
mankalla sagda kommitté. bl. a.
för att föreläggna förslag för unio-
nens styrelse.

Olga Eimdahl

Modemagasin

Kungsgatan 53. Tel. 10851

STOCKHOLM.

Gör ett besök i

Söders populäraste bageri

BAGARSTUGAN

Föllungsгат. 65 Hornsgatan 37

Höors Stilton i stenkruk

för fmsmakare

i

Ph. Engfeldts Smörffär

2 ÖSTERMALMSTORG 2

Tel. 70383

Norr 8066

En historia om
människan
och motorn

Sovjetunionerna och Americas
Föränta Stater. som var på sitt
sätt införlivat bilder och film med
den propaganda. som så beslut-
samt bedriver i olika syften —
för raktval och slagvermelodier.
politiska åskådningar och spädbarnsvård — ha också redan tagit
i anspråk filmens medverkan i
arbetet för folknykterheten. Det
gäller att skapa en ny sedvänja.
För detta må behövs den starka
suggestionen. sådan som filmen
kan ge den.

Emellertid äro varken ryska eller
amerikanska förhållanden på
nykterhetsfrågans område jämför-
bara med de svenska. Därför ha
nykterhetsfilmerna från dessa länder
egentligen inte kunnat utnytt-
as här. utan blivit i stort sett
okända för oss.

Men den allra modernaste nykter-
hetsföreningen i Sverige. Mo-
torföräntarna Hellynykter-
hetsförbundet. har tagit upp
idén och istället för de oändamåls-
enliga utländska givit oss en bra
svensk nykterhetspropagandafilms.
Förbundet bildades för att med
sitt arbete möta några av de svår-
igheter. som teknikkens utveckling
gjort aktuella. Nu har den på ett
förstådligt sätt gjort sig en
övdsförvänt av teknikkens makt
över människorna — i en annan
form.

Filmen har författats av redak-
tör Borgström och inspelats av
Tullbergs film. Den visades för
första gången för några dagar sedan
i Stockholm. V. 3369 är dess
namn. Den befalls vara mycket
underhållande och efter allt att
döma effektiv. Ty man förestäl-
ler sig att den som sett ett fram-
rusande tag komma rakt emot
sig och känt de ohyggliga hjulen
rulla över sig. med danande fart
slunga den stackars bilen med sin
övermodige och halvnykter chauff-
ör som en trasa i diket. att den
för framtiden tager sig i akt för
att dricka så mycket. att han an-
ser kappkörning med tag vara ett
oskyldigt nöje.

Man föreställer sig också. att
det är nyttigt att i svart på vitt
få se hur bara fyra pilnsur. två
supar och ett glas vin under da-
gens lopp — »ingenting att tala
om» — summera sig till 97 ku-
bikentimeter ren alkohol och att
i bild för se dessa kubikcentime-
ters katastrofala inverkan på den
fina telefonväxel vi ha i vår
hjärna.

Den hyggliche Julius Svensson
som kör sin V. 3369 så glatt genom
himen får redan från början
ordentlig upplysning om alko-
holens fördärliga inverkan på
människokroppens mekanism. Den
läkare. som undersöker honom för
körtör är intresserad och talar
om för honom.

Men så småningom bleknar in-
trycket av läkarens ord. En som-
mar. efter långfärd på under-
bara. krokiga men natursköna
svenska landsvägar. läter Julius
av sin törst föreläsa att dricka
97 kubikcentimeter ren alkohol i
till synes ganska oskyldig form.
Följden blir den kullerbyttas som
så när kostad både honom själv
och hans följeslagare livet. Men
han är klok nog att ur utlyckan
dra lärdomen: anslutning till Mo-
torföräntarnas Hellynykterhetsför-
bund är rätta handlingen för en
ansvars-kännande motorman.

Med klara papper för egen del
och som ett gott föredöme för
andra återfår Julius riktheten att
föra sin V. 3369 — med fram-
gång förbi fallor av många slag.

Ada Norman - Skomagasin

Humlegårdsgatan 6 - Tel. 780 15

Rekommenderas

REPARATIONER UTFÖRAS

Reela varor

Vid uppvisning av denna

annons lämnas 5% rabatt

Låga priser

Vem har rätt — majoren eller Medborgarskolan?

— lärarinnan? vid Fogelstad

I Pedagogisk Tidskrift har major Cederholm gått till attack mot »arbetskolan». Det är särskilt det sätt, varpå modersmålsundervisningen bedrivs, som är föremål för hans bistra missnöje. Majoren har vid sin självkommenderade inspektion av ett uppsatssommarövning funnit 565 stavfel, som av lärarinnan lämnats oräddade. Man kan väl förstå hans förtrytelse. Ett stavfel är ett lika grovt brott som en bortfallen eller dåligt isydd knapp i en väpenrock. Men okunng om de heliga militära lagarna utbrister lärarinnan, då hon får höra tala om inspektionskritiken: »Och jag som var så själsglad, och jag ättlingen fått barnen i gång att skriva!» — »Vilken pedagog har nu rätt?» frågar folkskoleinspektör Nordlund i en hemtändande artikel i D. N. »majoren eller lärarinnan?»

I detta fall måste väl svaret bli beroende av språket har för uppgift. Och därvid kan väl ingen tvekan råda: språket är till för att vi skola meddela oss med varandra. Ett språk eller stavfel apparieras icke. För så vitt vi icke alltjämt tro på bokstavinspiration och ett av Gud fastställt, heligt, evigt språk. Vanligen brukar man dock säga, att ett stavfel eller språkfel föreligger, då man brutit mot den gängse vänan att stava, tala eller skriva. All utveckling av språket innebär dock alltid ett brott mot den gängse vänan. Ett stavfel eller språkfel kan således lika väl vara en föregångare till ett högre utvecklat språk. Ur den synpunkten var den elev, som före vår senaste stavs rättstavningsreform (som föröfvrigt också emanerade från folkskolehällen) stavade »rott», mer utvecklad än den lärare, som rättade det till »rodd». Likaväl som den enkla romerske gravhuggaren som av fonetiska skäl högg gravskriptionerna fel i det avseende var mer före sin tid än Cicero eller Vergilius och på det sättet gjort sig förtjänt av vetenskapsens tacksamhet. Och för så vitt vi hos alla de språk vi kalla högt utvecklade, finna en allt längre gående förenklning i grammatiken, så är de barn, som överlag använda singularformen av verbet, högre utvecklade än den lärare, som sätter dit pluralformen, där subjektet står i pluralis. Man kan således blott avgöra, om ett stavfel eller språkfel föreligger, genom att fråga: Är det eller det skrivsättet, det eller det språkliga uttrycket det hinder för meddelelsen, för förståelsen av det åsyftade innehållet?

Nu har lärarinnan funnit, att fruktan för att icke skriva rättfullständigt hindrar barnen från att skriva alls. Och ha icke alla uppmärksamma och årliga pedagoger gjort samma erfarenhet. Hur många brev har jag icke själv mottagit från barn, där de tydligen med darrande hand på slutet skrivit: »Förlåt nu alla kommafel och stavfel och alla andra fel. Och nyligen föllde en utlä-

ning det yttrandet om svenskarna och deras språkkunskaper: »Om Ni talade mindre korrekt, så skulle vi begripa er bättre.» Detaljkorrektheten kan således vara ett stort hinder för meddelelsen och förståelsen när det gäller vanliga människor.

Nu förhåller det sig dock helt annorlunda, när det gäller att meddela sig med en major. Eller en militär överhuvud. Om en beväring kom upp till sin överste och bad om permission, med en knapp ur i väpenrocken, så kan man vara säker på att utsiktarna till orlov icke voro stora. Av egen erfarenhet vet jag en överste, som var så uppriprad över ett arekränkingsmål, vi skulle avvandha, att jag i 5 minuter fick gora olika ställingssteg inför honom. Och då jag under min värplikt tjänstgjorde som underbefäl hade jag en löjtnant som ständigt rök ned över mig och mina bussiga man- nar för alla möjliga småsaker: en gång förordade vi oss så i en dysput om sabelstopparna skulle rullas ut eller infatt, att hela bataliet kom försent till en regementsuppställning. Och den gång- en hade ändå löjtnanten fel. Och hur viktigt är det icke att en militär ansökan skrives slaviskt gora efter det uppjogda schemat, och utan stavfel? Hur ofta hör man icke militärer framhålla sin kulturella överlägsenhet över andra stackars dödliga genom att göra sig löjlīga över deras stavfel, deras oriktiga uttal av ett frammande ord eller oförmåga att begripa t. ex. ett fransk uttryck.

En dylik sabelstoppighet eller knappolitik är dock icke något enastående för våra militärer. Som vi alla veta och nu åter haft ett bevis för, påträffas samma företeelse hos vår lärarkår. Vem känner icke historien, om läraren som skickade tillbaks sin fästnös brev, rättade med rött bläck och hur många liknande historier, också från de bästa familjer, skulle icke kunna anföras, alltför likartade med den, som alla känna från sin egen erfarenhet, för att här behöva relateras. Vi ha dock så vuxit upp i en dylik miljö, speciellt på läroverkskåll, att vi knappast orka på allvar reagera mot det. Det är ett glädjefullt tecken, att man t. o. m. på ett så ledande skolkåll, som här är fallat, bjuder en så bestämd front mot det.

Det är livekall knappast riktigt att just klandra majoren den eller den. Eller läraren, den eller den. Ingendera är någon självständig personlighet. De äro blott medlemmar av en kår. Man brukar på det militära språket gå så långt att man talar om nummer. Och bakom dessa kårer återigen står staten. Och skall man meddela sig med en statlig myndighet, så är det många små saker man har att iakttaga. Icke minst att icke göra stavfel eller språkfel. Hur förmuftig inlagan är i övrigt kan vara sådant inger en synnerligen låg tanke om vederbörandes bildningsgrad och fatt-

lar små periferiska detaljer stor roll i den primitiva staten liksom i det primitiva psyket.

En negers umgänge med sitt statsöverhuvud och hövding t. ex. är högst komplicerat. Han har att iaktta ett minst lika minutöst fastställt program för hvardagens, händernas, fötternas och alla lemmars ställning som någonsin jag inför min överste. Och vidrör han oförhappandes honom eller hans mat så är han dödens. Likaså fick japanen putsa mikadons naglar bara under det han sov. För inte så länge sedan begravdes en kinesisk kejsarinna några tum för långt åt öster eller väster och måste för stora kostnader begravas om på nytt. Och läser eller skriver icke trollkarlen eller of-

ORIGINAL HANAU

har visat sig vara en mycket god ersättning för sanna-rens sol och rekommenderas särskilt vid allmän svaghet, sömnlöshet, nervositet, rekonvalescens m. m.

RÄDFRÅGA LÅKARE

Begär prosp. och prisuppg.

A. B. ELEMA

Stockholm Kungsg. 31 Göteborg Kungsg. 62

ningsförmåga. Som bekant speferrituanden på pricken efter den givna formeln, så förlorar trollhandlingen eller offfret sin magiska makel och hela världen kan befaras trilla omkull. Men få saker äro så seglade vad som magi och så förhåller det sig också med bokstavsmagin.

Vilket är dock rätt, herr majör? Vilket är rätt, att Stenbocks getapojkar vanna sitt slag, kanske utan att en enda knapp satt i militär givakt — om det överhuvud fanns någon — än att de förlorat det i oklanderlig uniform? Vilket är rätt, att lärarinnan kan vara som en mor för sina barn, till vilken de otvungen kunna komma med alla sina tankar och funderingar, vare sig muntligen eller skriftligen, eller att läroverksläraren ofta står som en främling eller rent av som en fiende visavi sina elever, hur språkligt korrekt givaktställning dessa än må stå uppstramade i?

Bakom anmärkningarna om de 565 stavfelen röjer sig en strid mellan gammal och ny skola. Ma-

Redogörelsen för det sist förfutna arbetsåret på Kvinnliga Medborgarskolan vid Fogelstad har kommit. Den talar om, att det utom de tre ordinarie kurserna, vär-, sommar- och höstkurs, också varit en talrikt besökt fortsättningskurs, för gamla kursdeltagare, alltså en länge önskad utvidgning och fördjupning av arbetet.

Den talar också om hur de olika kurserna gestaltat sig. Antalet kursdeltagare har varit sammanlagt 85.

Vårkursen på tre månader har liksom de föregående omfattat både teoretisk och praktiskt arbete: historia och medborgarskolekunskap med belysning av aktuella politiska och sociala frågor, studiet av olika statsformer och sammanhanget mellan samhället och den enskilde, dels ur historisk synpunkt — svensk och allmän — dels med utgångspunkt från dagens samhällige förhållanden, föreningen kommunen, riksdagen, dagspressen o. s. v. Svenska språket med övningar i muntlig framställning, uppsatsskrivning och litteraturläsning, praktisk själskunskap med etik och hygien. Dessutom hemsökelse och handarbete. Sommar- och höstkurserna ha varit lagda på något högre plan med högre minimiålder och ytterligare koncentration av arbetet både med avseende på antalet åmder och deras behandling.

Utom föreläsningarna av skolans fasta lärare ha i år liksom föregående år varit ett ganska stort antal föredrag och diskussionsinledningar av tillfälliga medarbetare på skolan vid mer eller mindre kortvariga besök.

Det framgår av redogörelsen att minimiåldern för de olika kurserna legat så högt som 39 år för vårkursen, 35 år för sommar- och

joren, den gamla skolan kräver att barnen direkt skall lära sig uttrycka sig på det statligt erkända språket och från första stund och direkt stöpas till perfekta statsmedlemmar. Lärarinnan, den nya skolan vill först låta barnen meddela sig med människorna i den närmaste omgivningen — om och på ett jollrande språk — och från första stund låta dem känna, att de äro medlemmar i ett litet intimt människosammanhang, innan de successivt låras fylla de allt större krav på stora och små fullkomligheter, som ställas, ju större sammanhang man blir medlem i. Eller, som Montessori uttrycker det: Man får ingen fullvuxen produkt, därför att man hugger stjärnan av ett yngel. An vidare. Den gamla skolan utgår ifrån, att ett visst språkligt eller statligt skede är det absolut riktiga, barnen har blott att slaviskt absorbera och

33 år för höstkursen. Ett ganska intressant faktum!

För dem som för nästa år planera ett eventuellt besök vid någon av skolans kurser meddelar slutligen skolans ledning hur år 1930 kommer att ta sig ut.

Årets försök med en fortsättningskurs för dem som tidigare deltagit i Medborgarskolans kurser slog synnerligen väl ut. En sådan längre sammankomst för medlemmar av Fogelstadförbundet — lämpligen i sammanhang med dess årsmöte — kommer därför enligt beslut av skolans ledning att införlivas med arbetsplanen under vårkursens sista del.

Vårkursen i sin helhet har visat tendens att bland sina medlemmar få räkna förutvarande deltagare i de kortare kurserna, som vilja begagna den längre kursens möjligheter till större ro och fördjupning. Både med tanke på dessa liksom överhuvudtaget för att underlätta deltagande i en längre kurs för dem som äro bundna av yrkesarbete, kommer vårkursen att under år 1930 sätas till två månader i stället för som förut till tre.

de gångna åren komma istället. På grund av erfarenheterna från sommar- och höstkurserna att förlängas vardera med fyra dagar.

Kurserna under år 1930 komma att ställa sig på följande sätt: Vårkurs på 2 månader 28 april — 28 juni.

Sommarkurs på 24 dagar 17 juli — 11 aug.

Höstkurs på 24 dagar 25 september — 20 oktober.

Fortsättningskurs på 14 dagar 11 — 25 juni.

reproducera. Den nya skolan anser att detta skede i och med världskriget gjort en avsevärd bankrutt och söker livsformylse till en ny era hos barnet. Frågan gäller ytterst: Är det utvecklingsstadium vid vilket de äldre stannat, det högsta och sista, är det riktigt av de äldre att helt vilja föstra barnen för detta, helt vilja skapa barnen för detta? Eller skall de äldre icke bara av utvecklingens gång tvingas undan utan årligt upphöja till pedagogisk princip, att barnen och ungdomen också har det största inflytande och rätt till inflytande på utvecklingen, att utvecklingen är en produkt av samarbetet mellan de äldre och de yngre, från den stammadessa farfadern till det jollrande barnet i vaggan.

Harald Alm.

Vi stå till tjänst!

<p>BLOMMOR</p> <p>Stockholms Blomsterhandel Arsenalsgatan 1</p> <p>Telefon 5313, Norr 887</p> <p>Utför alla slags dekorationer och bindningsarbeten till billigaste priser.</p>	<p>FOTOGRAFIFÄLJÉ</p> <p>Fotografering & Fester m. m.</p> <p>Dygnen om vid såväl bläst- som elektr. ljus.</p> <p>Åsberg, Drötningsg. 93 86298</p>	<p>MÖBLER</p> <p>Sals- och Enrumsmöbler i nytkonka, väcker mod., utför- sälljas billigt.</p> <p>WÄGMARK, 1 NORRTULLSGATAN 1</p>	<p>RAM- och SPEÖELAFFÄR</p> <p>J. L. LARSSONS EFTR. Knut Nystrand</p> <p>Bödermannsg. 8, Stockholm REKOMMENDERAS.</p> <p>Låga priser Tel. S. 30914</p>	<p>SLÖJDFAFFÄR</p> <p>WALAMAGASINET R. Andersson, Kungsgatan 74.</p> <p>Lagar av Färdutiller i olika modeller, Västarlar, Korp- möbler, Trappstigar och Laggkärl</p> <p>Beställn. emott.: Tel. 111837.</p>
<p>HOTELL</p> <p>Hotell o. Pensionat Eaplanede Fru Anna Fahlström Blasieholmsgatan 3, Stockholm.</p> <p>Telefon Norr 812 55 (Växna 0) Även Hällögårdens Pensionat, Skärstrå Tel. Skärstrå 4. REKOMMENDERAS</p>	<p>KLÄDESHÄNDEL</p> <p>1 sma. 180 cm. bred, till draperier, gardiner m. m. alla färger lager.</p> <p>BOJ</p> <p>David Södermans Klädeshandel 22 Drötningsgatan 22. BILLAGT!</p>	<p>PARFYMER</p> <p>Parfyer, Tvålar och Borstar</p> <p>Rik sorterad MÄRTA DÖRF Biblioteksgatan 11 (Strömpalatset) Tel. Norr 24695</p>	<p>SKÖNHETSVÅRD</p> <p>Hervor Bertrand-Bengtsson AMERIKANSK STATE BOARD DIPLOM sEx. Sjukgymnast</p> <p>Birger Jarlsгатan II 1 tr. 9877 Mäster Samuelsgat. 11 tr.</p>	<p>TVÄTTANSTALT</p> <p>SVENSK TVÄTT Inneh: Ing. och fru Hedberg Ulvunda</p> <p>Tvätt utan frätande ämnen. Tel. ULVSUNDA 53</p>

Av Dan Andersson:

Om aftonen

Det var om aftonen som sommaren flög rakt i famnen min, och jag lag som i min späda barndomstid, och röda, röda blomster i mitt hjärta gingo in som en doft som var som evighetens frid.

Det var om aftonen jag älskade som jag ej älskat förr och all världen var min sköna, mörka brud, och mitt hjärta stod på gavel som en salighetens dörr med en ingång till förbarmandet och Gud.

Och jag hörde gamla sånger komma åter hemifrån, och av det ljus jag drack blev själen stor och ny, och alla gamla, gamla träd och alla glänsande strån de sjöngo in mig i min barndoms gröna by.

Det var om aftonen, när vinden mot det blåa havet drog som denna glädje lik en ängel grep mig fatt, och jag förstod att vår Herre varje dag sin tjänare slog om aftonen.

Och jag dansade bland träden och jag sjöng för ljung och sten, och min visa var så hög som aldrig förr mer, och den slocknade som glansen av himlens sista sken, det var om aftonen, då solen hon gick ner.

Den dömdes

Inför eder, människor alla, vill jag stillsamt falla ned, här där dödens vindar mumla över hård och öde hed, Ej för Gud men inför eder kläds min kind i skammens snö och jag tackar er av hjärtat om I dömen mig att dö.

Svagt i kärlek var mitt hjärta inför mina likars keval, mina brott mot Eder, bröder, är som stjärnors tal. Självishetens ande bar mig i min ungdoms stolta vdr, mina bröder jag förrådade under mödans mörka år.

Jag förtalade och sålde dem för ära och för bröd, för att själva stå upp och lysa skänkte jag dem mörkrets död. Och det stora, onda högmod, det som ej av gränser vet, bar jag fram för er förborgat i en blick av ödmjukhet.

Jag var jag och tordes sällan i en broders öga se, och jag skalk av ängest när jag sågs mot själva döden le. Nu min bikt är klar och kort, ty: bröder, jag är sak till allt! Och jag går mot döden gärna när min broder så befällt.

Binden därför med en trasu mina skygga ögon om — bly som viner — jag dig lockar — nickelmantlad bödel, — kom! ... Dock ett ord, ett enda litet, återstår att säga än, hören, hören min predikan högt ur skymningen: "I mån

skölen, när jag tyst har störtat mot den kora jorden ned, alla mig med frid förlåta, ingen lämna kroppen vred. Eljes skall jag, själv befridd upp från gräset stilla stå, medan I med röda synder dömda, oförlåtna gå."

**FÖRSÄKRING
SKÄNKER
TRYGGHET**

**FOLKET
Livförsäkring**

**SAMARBETE
Bränd- Olycks-
fall- Garant-
Bil-försäkring**

**Kooperationens Försäkrings-Anstalter
Kungsgatan 5 - Stockholm**

Den döde frågar

Av Karl Asplund

"Spelar min lind?
Sjunger min näktergal?
Jag bor så långt från jordens grind
i dödens mörka dal.

Brinner min väns
hjärta för mig ännu?
Jag fryser och mitt hjärta känns
som sprängdes det itu.

Spela min lind!
Sjung, du min näktergal!
Låt hjärtat brinna, min vän,
att i nattens vind
ifrån dödens dal
jag hittar tillbaka igen..."

Den obevkliga
lampan

Nyigen lästes i pressen om en ny uppfinning: en lampa. så beskaffad att den avslöjade eftergjorda ädelstenar. Man behövde bara lägga dem under denna lampa. — alldeles som man i tygbodar lägger stofferna under en dagsljuslampa för att inte bli lurad av eldjusfärgen — så mista de obevkligt sin glans och sin snarlihet. De flesta av oss ha intet intresse att avslöja konstgjorda ädelstenar. tvärtom, vi gilla dem, och det rör oss ej om de skulle sätta ner värdet på de äkta. Det är bara juvelerarna och deras kunder som behöva den obevkliga lampan.

På samma sätt ha vi inte något större intresse av att fastslå om böcker som vi läsa eller läsa om i tidningarna äro äkta konstverk eller förvillande lika. De senare kunna också ha sin fördel. natur-

»en mycket märklig bok i årets litterära skörd.»

»man måste räkna honom till våra allra mest begåvade och klarseende författare.»

»en av de bäst skrivna kvickaste, roligaste och dock allvarligaste böcker vi läst på mycket länge.»

Gwen i St.-T. om Eyvind Johnson: Kommentar.

Roman. 5:50.

BONNIERS

ligtvis. Det är väl också duktigt att imitera bra.

Men ändå, det kan vara roligt, när dikt plötsligt skiljer ut sig bland hordar av litteratur och står där i sin glans och bara är av sig själv i sin odödlighet utan reklam, utan tolk, utan påpekning.

Detta hände mig nyigen i ett sällskap som sjöng. Ingenting var beställt eller ovet, var och en sjöng efter sin näbb de visor han kunde. Det sjöngs skånska visor och franska, men framför allt många sjömansvisor, eftersom en av sångarna varit sjöman i sin ungdom. Åhörarna skratade hjärtligt åt det groteska och insinuanta men det idylliska och kärliga behagade dem även. Allt var bra, ingen önskade sig något högre, men så kom det ändå. Ty plötsligt var det någon, som utan varning och förberedelse började sjunga Dan Anderssons Jungman Jansson.

Då hände något egendomligt: poesien kom in i kretsen. Alla märkte henne, alla tog emot henne, deras dörrar öppnade sig. Stämningen lyftes med ens, ändå den varit så hög. Den blev inte allvarligare, den blev lyckligare.

Det är ändå underligt, hur dikt gör sig bland verser. En posthum volym av Dan Andersson har just utkommit. Det är hans Efterskörd på vers och prosa. Ater konstaterar man vid att läsa dem, att han står där upphimlig, trots sina efterföljare. Det är fel att tro att det bara är en levande diktare som kan gäcka sina efterföljare med att dyka upp på helt andra spår, än där de trodde de skulle nå fatt honom. Även den döde kan fredda sig, där han är i sin oförändrighet, det är tydligt. Han hade en hemlighet, en hemlighet som han inte lär ut, fast hans verk lägga försvarslösa och tillgängliga för studier och analyser.

Här ska vi inte göra något försök att förklara denna hemlighet

Av Karl Asplund:

Skepparen

Hjärta, du skeppare på jagets gamla skuta, mycket har du prövat, men du måste hålla ut. Du har ju sjökortsrullar i din ensliga kajuta, kompasser och sextanter och föröver en kikur.

Det lider emot resans slut och lederna bli tråniga, och märket blir allt tjockare, och lots finns ej att få, och fyrrarna som blinka utmed leden äro många, men hamnfyren som du söker, får du inte sikte på.

Du har för gamla sjökort som intet lotsverk rättat med stämpel som bekräfta, att allting äro korrekt. Och du har ingen mästerlots, som varnat och berättat, att fyren som du styr på är längsedan släckt.

Så bed, du gamla skeppare, Maria, Havets Stjärna, om ljus som är ditt eget och ej växlar färg och namn, och ditt fyrstak lysor lugnt som en lanterna til. Lecken att du äntligen fyllt ankaret i hamn.

AV DAN ANDERSSON:

Ritorneller

I.

»ad är så friskt som rosens röda knopp,
som står en junidag i hagen opp?
Men kort och snabbt är rosens levnadslapp.

Snart regna blekta, vissna blad i hagen.
Ack, varför blommar den? — I junidagen
gick en förbi och stannade betagen.

II.

»ad kan som mänsklig ungdom le och blända
i blomligt ljus? Ack, snart är allt till ända.
Vad tjänar då vår blomning till? — Kanhända

att någon mera levande än jag,
ett väsen av ett stort och gåtfullt slag,
har gått förbi och glatts åt oss i dag...

eftersom det ändå är lönlöst. Men vi trycka av ett par av de efterlämnade dikterna. Så kunna våra läsare själva lägga dem under den obevkliga lampan — om de ha någon.

Vid en vik som hette Lotsviken bodde lotsarna. De hade ett utkikstorn, där stodo de och bespejade sitt område. Därpå stucko lotsbåtarna med den röda randen i de vita seglen ut från bryggan till havs. Ibland fick även ett sommargåstbarn gå ombord följa med ut till Hävinge. fyrstationen i havsbandet på ett öde skär.

Att vara av gammal lotsfamilj är ungefär det finaste man kan tänka sig. Karl Asplund bär det stolta namnet av en av lotsdynastierna från lotssamhället i Oxelösund. Han uttråde en gång ett lotsarna kunde vara något att införa i litteraturen. Alldeles som om det inte vore gjort och som om han inte vore saker själv. Utan förtrogenhet med den världen, vore hans dikt inte vad den är. Den kunde kanske vara djup och vacker och gripande ändå men på ett annat sätt. Utan lotsblod kunde han aldrig ha skrivit Skepparen till exempel en av dikterna i den nyutkomna samlingen Skuggorna. Där kläder skalden in allmäntmänskliga reflexioner över livets väg och hjärtats bävan i på en gång nya och förtrogna bilder från lotsstationen inne i viken, från seglatser i skärgårdens farliga segelleder.

Diktarens musa har visserligen färdats vida från den utgångspunkten och hon känner andra trakter och andra världar, även

skuggornas värld, där hon blivit förtrogen. Denna diktsamling speglar dessa färder, genom lyckans land, dödens, skuggornas, minnens. Den erbjuder sig inte till recension åtminstone icke för oss. Ett par utdrag göra större tjänst för att ge våra läsare ett intryck.

Vi äro inte litterära yrkeslotsar, men att följa den led vi prickat ut till Dan Andersson och Karl Asplund, det kan aldrig föra vilse, det måste föra rätt.

E. W.

RYGGSKOTT

Den bästa och snabbaste hjälpen vid alla slags akuta smärtor är

NEVROSINE
(Antipiretikum och analgetikum.)
Fritt från acetylsalicylsyra.

Smärtsittande och febernedkättande tablett. Verksamt medel vid alla slags reumatisk värk. Gikt, ischias, Neuralgier, Nervsmärtor och vissa febrer (Influenza, Halsfluss och dylika s. k. förkylningssjukdomar).

Böljes endast 4 apotek.
Förpackningar 4 50 öre och kr. 1.50.

«Två generationer»

Sven Stolpes bok »Två generationer» kommer med stora anspår. Han vill ingenting mindre än uppdraga linjerna för den litterära förkrisgenerationens andliga tillstånd och emot denna generatio föred ställa upp sin egen generation av livstro, medkänsla och genialitet strålande författare. Hela boken är gymnastiskt taget grön och till ytterligare retsam genom sitt uppblåsta högmod och sina oupphörliga superlativer. Men med all sin ensidighet och partiskhet är den i alla fall ett engående diskussionsinlägg om en riktning i modern litteratur.

De två, som få klåda skott för den gamla generationen äro Fredrik Böök och Anders Österling. Böök får stå för Sveriges opinion mot Ryssland mot det »sedeslösa» Frankrikes litteratur m. m. Men Böök har den stora öfervänsliga åran att ha gjort kritiken i »Sven Stolpes speciella gebit — till »det svenska kulturlevets främsta form». Honom varder därför mycket förlåtet och allt ont som författaren ännu har att säga den gamla generationen. Öses därefter över den arma Anders Österlings huvud. Författaren »ryser» vid tanken på att Österling diktat angämnade idyller — under krigsåren, och ställer honom mot vägen för att han inte låtit kriget göra sig till en annan människa. Hela uppsatsen om Österling faller till marken genom sin löslighet. Om Sven Stolpe tänker utbilda sig till kritiker borde han läsa gamle Thorild och av honom lära sig att taga var sak för vad den är. För övrigt — har författaren någon gång tänkt på hur få de människor äro, som låtit kriget omskapa sig till målmedvetna pacifister. Finns det tjugu i vårt land? Bland våra litterära personligheter finns det väl bara två — Elin Wägner och Erik Blomberg.

Författaren ägnar sig därefter åt den nya generationen och börjar med ett långt refererande kapitel »Den fängne Gudens», som behandlar Erik Blombergs diktning och därmed besläktade tankgångar med utgångspunkt från Wells: »Den osynlige konungen». Genom sin refererande hållning och sin ödmjuka gripenhet är detta ett av bokens läsvärdaste kapitel och kan bjuda något nytt åt dem, som ej tagit del av de refererade författarnas arbeten. Någon självständig syn tycks författaren dock ej ha och det gör stundom ont att se hans oskickliga fingrar ploeka i Erik Blombergs härliga dikter. Därefter ger sig

författaren in på Pär Lagerkvist och framhåller »Den osynlige» såsom »den svenska livstrons största försök till världsfröklaring» liksom Blombergs »Den fängne Gudens» är dess bekännelseskraft. Att göra religion av skönlitteratur är ju alltid vanskligt och att dra ut tankar ur symboler för dunkla känslor är ännu vanskligare. När Stolpe till slut får ge upp försöket beträffande Lagerkvist har han ingen annan utväg än att förklara honom »teoretiskt obegriplig». Trots alla misslyckanden måste man dock i stort sett vara glad åt kapitlet om den fängne Gudens, som drar upp i ljuset ting, som länge diskuterats i litterära kretsar och tillhör morgondagens problem. Ganska intressant är också sammansättningen av de båda lyrikernas Gudsupfattning med den moderna filosofien och den moderna kyrkan, representerade av Nathan Söderblom.

Författaren går därefter över till de unga diktarna, bland vilka han sätter Karin Boye främst. Hans kärleksfulla karakteristik av dennas dikt ger honom dock magra belägg för den mentalitet han finner utmärkande för de unga, nämligen social medkänsla, kamplust och ovilja mot esteticism. I Stellan Arvidsons dikt finner han detta motto klarare uttryckt. Beträffande är den revolutionära inställning flera av dem intaga. såsom Arnold Ljungdahl och Ingeborg Björklund.

Med utförlig redogörelse för Rudolf Värnlunds romaner slutar Stolpe sin bok. Man blir förvånad över hans skarpa kritik av dennes, och man märker plötsligt hur litterära Sven Stolpes demokratiska sympatier voro. Var är nu den alkänsla, den kamp för brödrarna som han vitt och brett prisat hos sina akademiska kamrater? Värnlund är den, som genom sin skicklighet att skriva gör sig bred och stor bland sina kamrater, hans naturalism är många gånger motbjudande, men han är dock en typisk representant för den moderna kollektiva livskänslan. Från hans bok »Upprorets» gå direkta trådar till unanimitens fader, Jules Romains' »Om Värnlund skryter till unanimitens domens intellektuella vakenhet på vilket yttrande Stolpe slår ned med verkligt raseri, så är han alldeles i sin rätt. En jämförelse i stort mellan den sociala svärskänslan och den intellektuella vakenheten mellan bildad ungdom och obildad utfaller givetvis till den senares förmån, och det samma gäller eliten inom de båda lägren. Om Sven Stolpe någon gång vill deltaga i det aktiva folkbildningsarbetet, skulle han vara den förste att erkänna detta.

Samtidigt med Stolpes övermodiga och till stor del misslyckade försök att upphöja kritiken över litteraturen, att göra den estetiska diskussionen till idé- och kulturdebat, utkommer Vintergatan, där en vis och ödmjuk man säger sitt hjärtans mening om litteraturkritikens uppgift. Det är John Landquist, som säger: »Ingen skall inbilla mig att den spirituell lysande essaykonsten står i paritet med dikten. Kritiken står i förhållande till diktarna som historieskrivarna till de politiska hjältarna».

Det vill mycken intuition till att skriva historia om sin egen samtid. På det område Sven Stolpe givit sig på finns det en som gjort det bättre, nämligen den finska litteraturkritikern Hagar Olsson i sin bok »Ny generation».

Elsa Wilkens.

I anslutning till artikeln om Två generationer återge vi följande brottstycke ur Rudolfs Värnlunds barndomsminnen. Ligtalv och barnarbete, som han skildrat i Hägkomster och livsintryck.

Självt jag dock, för att vara ärlig, ingen orsak att vända mig anklagande mot det förfädda. Lyckliga omständigheter gjorde att jag fick sysselsättning vid en snällpress med läggningsapparat, som emellertid var sådan att den behövde hjälp av ett par mänskliga fingrar; mitt arbete var därför än mera mekaniskt än andra drans. Vartill kom att där jag stod

KALASIRIS

grossessördel patenterad i alla kulturstater, en i hygieniskt avseende överträffad maggördel.

Största resultat vid försökning av underlivsgång, bråk, vandrande njure o. magsänkning. Arbetas helt utan gummisittor därför orubbligt fast, och ger god hållning och stöd. Rekommenderas av de främsta läkarkollegoriter.

Prospekt och upplysningar

Kalasiris

Birger Järlsгат. 108 — Tel. 804 71
STOCKHOLM

Upplysningskurs i Stockholm- Uppsala på nyåret

Internationella Kvinnoförbundet för Fred och Frihet anordnar sin sjätte upplysningskurs den 7—11 inständande januari. Denna gång förläggas kursen till Stockholm (d. 7—9 jan.) och till Uppsala (d. 10—11 jan.). Preliminärt program utskendes i dagarna. Kursen behandlar i år Kampen på olika fronter för fred och frihet. Framstående in- och utländska föreläsare komma att medverka. Olika sidor av Nationernas förbunds verksamhet skildras av professor Osten Undén, kanslichefen Per Jacobsson, professor Ake Holmback och lektor Elisabet Eurén. den senare nyss återkommen från Geneve. Om vetenskap och fred talar professor Robert Barany och om de internationella kartellerna och trusterna redaktör Thorsten Odhe. Kyrkans insats för mänsklighetens enande behandlas av pastor Paul Sandegren. Om Ungdomen och freden talar dr. Alf Ahlberg och fruärlin Gertrud Ber. Berlin. Mme Camille Drevet Paris, redogör för sitt fredsarbete i Kina och på Balkan. Professor Sven Linder föreläser om Palestina efter världens

på mottagningsbordet, med utsikt över hela lokalen, var jag för det första isolerad från omgivningen. för det andra hänvisad att förströ mig själv. Ackompanjerad av maskinernas monotona slammer och läggningsapparater — sövande pustningar skapade jag där uppe i min ensamhet verkliga diktverk. Kommen från en uppväxtid, i vilken jag varken känt tvång eller band, fortsatte jag i drömmen mitt fria, verkamma liv, och den värld jag sålunda gestaltade omkring mig var den radikala motsatsen till den verkliga som omgav mig, en smula lik min förgående tillvaro, men ändå fördjupad och litet allvarigare.

Jag hade speciella dagdrömmar, som jag dag efter dag fortsatte att arbeta på att konstruera vidare, att utveckla, precis som då man utvecklar temat i en roman; jag kunde hålla på med en och samma fantasi en hel vecka och ändå återkomma till den efter en tid och knäda om den, lägga till och dra ifrån för att få den så överskådlig, detaljrik och stark som möjligt. Drömmen begynte alltid med att jag stegrade min avsky för omgivningen och min frihetslangtan till det yttersta, genom att jag föreställde mig trädfad av fördjupade och despotiska uttryck, varpå jag, när mitt tycket mig rågat, bröt mig fri, tog ett djärt steg bort från allt säkert och tryggt och avlade en helig ed på att krossa mina fiender och belackare. Jag reste ut i världen, jag genomgick många vidriga öden för att få tillfredsställelsen att utårdha dem, jag fann till slut en enorm rikedom i Afrikas och Amerikas inre (min förmåga att minnas kartor är enastående från den tiden, då jag hade passion för djvika) och grundlade därpå en koloni vid någon exotisk kust. Sedan tog min dröm så småningom apokalyptiska mått, när jag genom ett klokt utnyttjande av pengarna och en häpnadsväckande organisationstalang utvidgade min koloni till att

kriget. Underhandlingar pågå med flera andra föreläsare. En del föreläsningar belysas med film eller skioptikonbilder, andra följas av diskussion. Efter de föreläsningar, som hållas på främmande språk, lämnas sammantfattande tolkning. Aftonmötet och samkväm komma att anordnas. Kursen avslutas med vespri i Uppsala Domkyrka.

Anmälningar mottagas kl. 12—4 i Internationella Kvinnoförbundets för Fred och Frihet byrå, David Bagaresgata 9—11, 2 tr., Stockholm. Kursavgift för hela kursen 5 kr., för dagarna i Stockholm enbart 3 kr., för dagarna i Uppsala enbart 2 kr. Halvdagsbiljet 75 ore.

Den som prenumererar på Tidevarvet för 1930 redan nu, får tidningen gratis för hela december. Prenumerationsavgift för helår 6 k. 6 kan sändas på postgiro 1544.

CLARTÉ

Tidskrift för socialistisk kultur. Redaktion: for. Bertil Almqvist, fil. kand. Leif Björk, fil. stud. Mauritz Konow, forf. Karin Boye, amanuens Alf Johanson.

Utkommer med 12 nummer per år. — Prenumerationsavgift för helt år kr. 3, för halvår 1.50. Lösnummer 25 öre.

Adr.: Clarté, Box 443, Stockholm. Postgirokonto 2373.

omfatta en hel stat eller en hel kontinent, vars dittills ociviliserade urinnevärare jag lyckliggjorde med en odling så fin, att dess make aldrig skådas; där fanns ingen fattigdom, smuts, råhet, olycka och inet förtryck, utan allt var modernt, effektivt, upphöjt, ljusst och festligt. Självt var jag vad man kan kalla en »supplad despot» (fast ordet fanns förstås icke i min föreställningsvärld medan jag fantiserade), d. v. s. jag styrde utan att förtrycka, jag ordnade, organiserade, värdade mina underlydande med faderlig omsorg och njöt med bibehållen jämnhvitt av medborgarnas dyrkan. Det hela slutade vanligen med att jag gjorde en rekreationsresa till hemlandet för att besöka mina forna kamrater och straffa och förlåta i skön omväxling.

Man behöver icke vara ett geni för att märka att det skema jag följde — fördjupandet av o-lustkänslorna i omedveten avsikt att göra dem outhärdliga, den plötsliga revolten, kamptiden, den slutliga segern och grundandet av idealriket, vilket jag styrde så fint — har en påfallande likhet med den utvecklingskurva man i stort sett kan dra för de socialistiska känslornas och drömmarnas uppkomst. Även socialismen är ju i grunden blott en utlösare av stora folkskarnas förut hämmande verksamhetslust; liksom dagdrömmarna har den ett icke ringa värde såsom säkerhetsventil. Men vad jag numera fäster mig vid i mina kostliga barnfantasier är emellertid deras rent konstruktiva drag samt den glädje jag, under den trista arbetstiden fann i att lägga detalj till detalj, tills hela lufruket var färdigt. Nu, efter många år och många förringar och hit och dit har jag åter börjat finna min tillfredsställelse i en liknande verksamhet, och därvid är det ofta ett visst inre stöd att veta att ens kärlek icke är ett barn av dagen eller en tillfällig myck. När jag tänker tillbaka på det förlutna, brukar jag för övrigt säga mig själv: om din tro på dig själv bara är en inbillning om det du bygger i din fantasi också nu är bara luftslott och du kommer att misslyckas kapitalt så kan du hämta en god tröst ur vetenskapen om att mindre än du ursprungligen varit kan du åtminstone aldrig bli!

EN FLICKBOK

av det klassiska slaget, skriver Sv. Morgonbl. om

Pollyanna som gift

av Harriet Lummis Smith

Samme annalare fortsätter:

Det är med glädje man tänker sig vårt tids flickor i femton-tjugårsåldern sitta med denna bok framför sig... Med dunkande pulsar och brinnande kinder skola de läsa om Pollyanna. Här finns den käcka, friska ungdomligheten; här finnas äventyren och den all vardagslivets prosa förgyllande humorn. Ingen lär kunna förneka att författarinnan till denna bok kan konstna att skriva böcker för unga människor.

Häft. 3-75. inb. 4-75.

I varje bokhandel.

Lindblads Förlag, Uppsala

Den största och bästa
HANDARBETSOKEN
är

**Husmoderns
Handarbetsbok**
utgiven under medverkan av
Systerarna Hultgren, Ingeborg
Arborelius, Emmy Arborelius,
Maj Brisman, Elisabeth
Glanzberg, Maria Hertzman
m. fl.

Redig. av Kerstin Wenström.
370 sidor. 15 färgplåtscher
550 svartvitillustrationer.
Pris i klotband 7.50.

EN UTMÄRKT MONSTER-
BOK
är
Ruth Fischer och Ruth
Zachrisson.
238 Mönster för Handtryck,
Siden-, Brokad- o. Krimmalning
format 28/37 cm.
Pris 4.75.

B. Wahlströms Förl. ag.

VI

hemsända dagligen
färskt gott bröd
prova vårt småbröd, skorper
och saffransbröd.

RING KUNGBSH. 2432

Danska hembageriet
Kronobergsgatan 7.
Inneh.: Elsa Sundin.

Fråga

alltid efter

Westbeck's
Charkuterivaror

Kungl. Hovleverantör.

Senapen

som Ni länge väntat på.

Winborgs
Hushälls-
SENAPE
Ny typ.
En fyllig ej
för söt senap!
trevlig förpack-
ning.
1/1 gl. 1.—.
1/2 gl 50 öre

Drink

INVERNESS

Bordsvatten
till varje måltid
Svagt alkaliskt HALSO-
VATTEN med angenäm o.
uppriskande smak.

INVERNESS BRUNN

Stocksund

Tel. Stocksund 557.

Percy Fluck & Co.
BERTA KÄFFE, KÖBENHÄVNSMÄNS
SÖNERNES F&O, KÖBENHÄVN
PERCY FLUCK & Co.

Kampanjen

(Forts. fr. sid. 1.)
förlagen på de punkter, där de skära sig.

Enligt det nya sjukförsäkrings-förslaget skall lämnande av moderskapshjälp vara obligatorisk för sjukpassorna, vilka dock enligt paragraf 32) kunna befriyas från utbetalandet därav till medlem, som är berättigad till annat understöd, som ej är fattigvård. Denna bestämmelse skulle kunna innebära att de barnaföderskor, som erhålla moderskapunderstöd kunde berövas moderskapshjälp, när sjukpassa, ett förhållande som skulle orottrivst drabba de ekonomiskt sämst ställda samt motverka kvinnornas anslutning till sjukpassorna.

Här torde en ändring böra göras, så att sjukpassa inte skall kunna undandras sig utbetalande av moderskapshjälp till den som fått moderskapunderstöd.

De 50 kr. understöd skulle enligt sakkunnige ej påverkas av event. statsbidrag till sjukpassorna.

För att sjukpassornas skyldighet att betala ut moderskapshjälp skall bli effektiv bör den emellertid utsträckas till att omfatta också moderskapssjukdomar. Moderskapsskjolden avser hygienisk hjälp endast under tiden för själva förlösningen och närmast efter. De sjuklighetstillstånd som kunna uppträda när och helst under havenskapet, även under dess första tid, böra därför fullt likställas med vanlig sjukdom.

Vad slutligen beträffar den föreslagna ersättningen till industriarbetskor för mistad arbetsförmåga, torde det stå klart att statsbidrag till sjukpassorna ej bör utgå under samma tid som denna, alltså från och med fjärde till och med sjätte veckan efter barnsöörden, då detta givetvis skulle innebära en dubbelbetalning.

Diskussionen kom också att röra sig om understödet för det framhållna från olika håll att den föreslagna summan 50 kr. säkert skulle visa sig vara en god hjälp. Erfarenheten från de sjukpassorna, som redan nu lämna moderskapshjälp — vanligen uppgående till mellan 40 och 60 kr. — här nämligen visat att denna summa kan vara av stor betydelse för ett fattigt hem.

Tidevarvets rubrik öfver redogörelsen för det nya förslaget till moderskapsskydd. Vi ha väntat länge och tycks bäst uttrycka stämningen på fredagskvällens möte. Mångårigt tålmod, kanske en viss tvekan om bästa vägen hade förbytts i enighet och beslutsamhet och en verkligt djup tillfredsställelse öfver att det nya förslaget, efter så många års missgång och motgångar och gäckade förhoppningar, verkligen fått den utformningen att man både ville och kunde se den sitt gillande. Från alla olika håll!

Heder och tack! var fröken Anna Lindhagens slutord till de sakkunniges representanter vid mötet, fröken Hesselgren och doktor Nilsson. Nu ha vi äntligen fått ett förslag på den vida basis, som är nödvändig, på rättvis grund och till kostnader, som ändå måste anses rimliga. Detta är något helt annat än de försäkringsförslag, som man förut försökt med och det finns ingen anledning att sätta sig emot det, så som vi vid föregående tillfällen varit tvungna att göra. Detta borde kunna ena alla partier i riksdagen, det är också en bjudande plikt att antaga det.

Mötet antog slutligen enhälligt det uttalande, som återges på första sidan.

Den hoppande greven

Det tilldrog sig i en glest möblerad, kylig och litet äventyrlig våning i Wien.

Köksdörren stod öppen och visade ett kök, som efter allt att döma sköttes av män. En från menagerikut uppfylldt det stora kala rummet, där böcker lågo strödda på bordet, bilder av antik och modern skulptur, hästar, idrottande människor. Från rummet bredvid, därifrån menagerikut uttråk, hördes ett dansande och klirrande såsom av djur i stålstråburar. Och mycket riktigt! En ung karl, som gick genom rummet, lämnade dörren öppen och man fick se fem praktiska apor av olika storlekar hoppande i burarna och ivrigt mottagande sin frukost.

När det ovanliga ställets märklige vördträdde i blev han också en överraskning. Istället för den visserligen originelle men i alla fall jämlika grevligt klädd greven från föregående kväll stod nu en man i arbetsdräkt framför oss; korta gröna simbyxor, grönmelard mjuk sticketroja, bara ben och träschor.

Klockan var 10 på förmiddagen och den adde greve Thun, innehavaren av detta märkliga institut för vetenskaplig rörelselära, hade lovat att under någon timme demonstrera sin gymnastik för oss. En rörelselära, som han själv byggt upp och som av många, både lärare och lekman ansågs i sitt slag genialisk.

Det är givet att det finns ett samband mellan rörelse och musik, började greve Thun, men de försök som exempelvis Dalcroze gjort att finna detta, ha inte lett till något mera än en blandning av onatur och tillgjordhet. — Varsågod och säg mig, hur ni skulle vilja uttrycka till exempel en hel takt, eller en halv eller trefjerdedels takt?

Vi förblevo svarlösa.
Den musikaliska utbildning som vi började redan vid sex års ålder med fiolikon för gamle kyrkovaktmästare Tjäng i Falun och som huvudsakligen gick ut på att lära sig övertjutt räkna takten, en, två tre, fyr, fem säs — förmodade trots sin grundlighet inte lämna det rätta svaret på frågan om heltaktens rörelse.

Var så snälla och tänk efter och använd er fantasi för allt i världen! Se här!
Grevens ställde sig på alla fyra med fingrasetarna stödda mot golvet och hoppade mjuk och smidig som en apa rakt upp i luften, kom ner igen på alla fyra. — Där ha ni heltakten. Hela kroppen, alla fyra stödpunkterna.

De ursprungliga rörelserna hos människorna användas när vi gå på alla fyra — som aporna. Fotterna lika väl som händerna äro byggda för den fasthållande ställningen mot marken — tärna som högklackade och tränga skor degenererats till att bara kunna böjas uppåt — varsågod och försök, stappande, moderna damer — skola vara böjliga också neråt, liksom gripande mot marken.

Det var förklaringen varför greve Thun likaväl som hans elever använde de klumpiga träschorna under timmarna och som hemschor. För att hålla fast träschorn på foten böja sig tärna vid varje steg neråt och få därvid automatiskt sin riktiga träning. Som föresten alla veta, vilka som små lärt sig konsten att springa i trätofflor.

Det enklaste, liksom grundläggande sättet att förläsa sig framåt är galoppent, trefjerdedels takt, som sedan utvecklades till trav och slutligen till skritt. Man kan försöka själv genom att galoppa på alla fyra runt golvet. »Fötternas sätts ner i följande ordning: hand, hand och fot, fot. Figuren som bildas av stegen liknar ett

kors. diagonalen rörelser, medan det vid passgalopp är hand och fot på samma sida som användas samtidigt.

Lägger man till dessa diagonal rörelser de uträttande och hopdragande, som förekomma redan hos fostret och som man kan demonstrera för sig själv genom att sitta på huk och böja och räta på ryggen har man det schema in, om vilket alla rörelser kunna inordnas.

Den upprättat gängen innehåller precis samma rörelser som den fyrfota, skillnaden är bara att armarna släppte stödet i marken. De röra sig fortfarande diagonalt och i samma rytm i förhållande till fötterna. Men hur många människor ha kvar armarnas naturliga, lediga rörelser! Det är allt faktat!

Nu kanske ni tror, att den upp-rättat gängen är något särskilt för människorna? Inte alls. Det kan en häst lära sig, en hund, en björn. Nej, människornas privilegium är förmågan att gå på alla fyra också i den motsatta ställningen med ryggen mot golvet, händerna ställda bakåt och uppåt böjda knän.

Greve Thun slänger tröja och träschor och visar sina rörelser med en underbar skicklighet. De svåraste akrobatiska konststycken äro små detaljer i förbigående. Det påpekar han också. Vi äro alla akrobater. Om vi använde de naturliga rörelserna. Förmågan att kasta boll med nacke och rygg t. ex., som vi ibland få se hos skickliga varitkostnärer, är bara en naturlig utveckling av de förut omtalade sträckningsrörelserna. Vi kunna gå på händerna och hoppa över bord så skönt, att varje led i rörelserna är en njutning att skåda och känna. Och vi kunna dansa, dansa så som dans egentligen skall vara, befriande och livande för kropp och själ, fyllt av skapande glädje, av skönhet och kraft.

Den charleston som greve Thun komponerat åt sig, alldeles naturligt slutande sig till grundrörelserna är verkligen en upplevelse att se. Och tango och vals, karaktäristiskt, vackert. Valsen slutar med hjulning, alltså siddes galopp. — Ni har nog aldrig sett en sådan vals säger danskompositören. Men kanske ni nu förstär, varför jag dansar ensam. Där man blir den vanliga dansen, där man är bunden av och binder en annan inte något annat än tvingande, hämmade, ofullbordade rörelser.

De milda ögonen och det fina ansiktet stråla. Glädjen och skönheten i den märkliga uppsvinnningen är helt gripande. Så allvarligt, så enkelt och fulländat.
Men vi fråga eleverna är det inte svårt att lära sig gå med mjuka tår, att kasta boll rytmskt och att hjula när man valsar? Visst inte, svarar en ung vänska som hon blivit lär, det är allsammans så naturligt. — Ja, men kanske just därför.

Efter två timmar under vilka vi genomlevat en obehaglig men ganska härlig revolution, som ställt upp nya sanningar på rörelsekulturens område, måste vi lämna denna trolska boning och dess fånglande herre.

Men en överraskning till innan vi gå. De fina laromästarna aporna Max och Moritz, få sitt varmbad. De simma i badkaret dyka och rulla som små slår på botten. Vi lämna greve Thun sittande på badkarets kant med armen om den dryppande Max och med Moritz i det ängade badet snatande vänskapstygglar från sin lycklige herre.

Bokspalten

Har Ni sett
billighetsupplagan
av
Courths-Mahlers

romaner,
inbundna i
halvfranska band 4
2.95
?

Om så ej är, gå in i när-maste bokhandel och bed att få se den.
20 band
33 delar
Hela verket säljes på avb. i varje bokhandel.

CHELIUS

Jarl Hemmer

HELG

DIKTER
Pris 3.75.

Professor
GUNNAR CASTREN:
»Som helhet hör Helg till Hemmers bästa, rikaste och jännaste samlingar.»
Förf. **STEN SELANDER**
i Dagens Nyheter:
»Så mycket tydligare vittnar det om Hemmers rang som lyriker att man så pass sällan tycker sig höra en falsk ton skära igenom i en bok som hans senaste, där de ljusa och lyckliga stämningarna dock äro avgjort övervägande.

I varje bokhandel.
HOLGER SCHILDT'S
FÖRLAG

2:DRÅ UPPLAGAN

av
Gammelsvenskby
(3:de delen av Bland Rys-lands folk)

av **WILH. SARWE**

Nu utkommen
Pris häft. kr. 5.—, klotb. kr. 6.50, halvfr. kr. 8.—.

»Boken är sympatiskt genom sin enkelhet gripande i sin realism. Det är ett mänskligt dokument som varje svensk borde äga.»
A. E. i Vestmanl. Läns Tidn.
»Skildringen är saktlig och enkel fri från sentimentala utjuttelser och gör just därför så starkt intryck.»
K. Nbg. i Göteborg Morgonpost.
Erhålles i bokhandelen eller direkt från
SVENSKA MISSIONS-FÖRBUNDETS FÖRLAG, Stockholm C.